

LES NOSTRES FANTASIES PODEN SER JUTJADES MORALMENT?

Si imagino coses repulsives (violentes, per exemple) i fins i tot si aquesta emoció em produeix un plaer més o menys morbós: m'he de sentir culpable d'obrar de forma moralment inapropiada o injusta? Sota quines condicions resultaria incorrecte imaginar-m'ho? Aquest debat no es dona només en ètica. També es produeix en estètica: pot ser bella una obra d'art que representi, per exemple, un assassinat execrable? L'any 2014 Brandon Cooke, va publicar un article a *The Journal of Aesthetics and Art Criticism* amb el títol "*Ethics and Fictive Imagining*" defensant que cap acte d'imaginació pot ser jutjat moralment i la seva argumentació va portar molt debat. Però el tema està també en Hume i en Kant

1. ELS EMOTIVISTES RESPONEN QUE NO:

Per a Hume l'ètica es fonamenta exclusivament en les emocions i no hi ha emocions millors que altres: simplement n'hi ha de més intenses i que demanen ser acomplertes d'una manera més immediata. Per a l'ètica emotivista la raó no explica per què optem per una conducta o una altra. Senzillament, som presoners de les passions. Hume considerava que el fet que més o menys persones experimentin una mateixa emoció no aporta, ni tampoc treu, cap importància ni cap significació a les emocions. Una emoció no és un acte i, per tant, no pot ser jutjada moralment. Que jo m'ho passi bé planejant l'assassinat perfecte o pensant que li posaria les banyes al meu marit no és significatiu. Imaginar-me coses violentes, poc respectuoses o desagradables no afegeix ni treu cap responsabilitat a l'individu. Les formes de la imaginació poden ser estúpides però no il·legals. Només podem ser jutjats per allò que fem, mai el que imaginem.

2. ELS DEONTOLOGISTES RESPONEN QUE SÍ:

Per a Kant i les ètiques del deure, no existeix bellesa fora de la moralitat. La bellesa, igual com els actes que fem desinteressadament i per deure, pot arribar a ser sublim (és a dir a convertir-se en exemple d'una perfecció que desafia l'espai i el temps). Però tot en la vida està subordinat a la moralitat; l'estètica perfecciona i complementa l'ètica però no la nega. L'art va més enllà de la moral però no en prescindeix. Així el desig, en el fons, expressa un voler que està frustrat però que no deixa de sentir-se. Les nostres fantasies sovint estan vinculades a desigs que ni tan sols ens confessem a nosaltres mateixos. En la mesura que és incorrecte desitjar alguna cosa immoral, també és moralment incorrecte cultivar un desig immoral. Si m'imagino a mi mateix trencant-li la cara a un quònim, potser és que de debò tinc ganes de fer-ho. Quan determinades imaginacions em tornen a la ment una vegada i una altra, potser sí que son preocupants. En aquest sentit les fantasies de violació o d'assassinat plantegen problemàtiques complexes. Imaginar una violació realment significa que volem violar? En tot cas quan obrem per plaer per comptes d'obrar per deure, no estem complint amb l'exigència moral de desinterès i universalisme que exigeix l'ètica kantiana. Si recorrem a la fantasia per resoldre desigs que no son justos estem fent una cosa immoral – perquè només allò que és just és també moral.

Per a debat:

- ✓ *Davant aquest dilema: quina de les dues opcions et sembla més adient? Per què?*
- ✓ *Podem considerar totes les fantasies com si fossin d'igual valor? En quin la fantasia es pot considerar malaltissa?*
- ✓ *Si no tinguéssim fantasia seriem humans? Per què?*
- ✓ *La fantasia que tens diu alguna cosa de la persona que ets? Justifica la resposta.*